No. ९८८-घ

Title अनिट्कारिका: व्याख्या सहिता:

Author

Extent २ Age

Subject व्याकरण

ध्वनिदूकारिकाः सव्याख्याः

५७७

२ पत्रे

ॐ श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः ॐ भोः पाणिनीया भवद्भिरितिह पठ्यते इति किं स्वरां
तो धातुरनिट् भवति तद्विदः धातवेत्ताः पंडिताः इमान्सेटः प्रवदंति कथयंति इमान्कान्
अदंतं अकारांतं उदंतं उकारांतं च पुनः ऋतोद्भवः ऋकारांतानां मध्ये वृङ् संभक्तौ वृञ् भवे ए
अथानंतरं इवर्णेषु इवर्णांतेषु श्विडीङ् डुश्रीञ्श्विरङ्गनौ डीङ् विहाय सागतो अथ

अनिट्स्वरांतो भवतीति इ पठ्यते तामिमांस्तु सेटः प्रवदंति तद्विदः अदंतमृदंतमृ
तां च वृङ्वृञौ श्विडीङिवर्णेष्वथ शीङ् श्रिञावपि १ गणस्थमूदंतमुतां च रुस्नु
वौ क्ष्णुवं नवोर्णोतिमथापि युक्ष्णुवः इति स्वरांता निपुणैः समुच्चितास्ततोह सा
तान्यपि सन्निबोधत २

शीङ् श्रिञौ अपि शीङ् स्वप्ने श्रिञ् सेवायां ऊदंतं ऊकारांतं सेटं प्रवदंति किं विगणस्थं
च पुनः उतां रुक्षोकारांतानां मध्ये रु शब्दे स्नु प्रस्रवणे णु स्तवे टु दु पावे न था ऊवर्णांते ऊ
र्णुञ् आच्छादने अथापि युमिश्रणे क्ष्णु तेजने इति स्वरांताः धातवो निपुणैः समुच्च
यीकृताः न तोह संतानापि सन्निबोधत जानीत २ ।। ।। ।।

१ कोंतेपु णाकिरेकः अतिटूरुष्यते णाल्पु णाक्तोसांतेषु सकारांतेषु वसिः पत्ल अदनेव सनिवा
सोसंप्रसारिद्रुतिधातुहेय अनिअभवतिरम्नाम तेषु अयमैथुनेयमिः यममैथुनेततस्ल
तिपोलभिःडलमषप्राप्रीरतिधातुत्रयं अनिटरुष्यतेऽतरः सेऽनिटोनभवति जमांतेषुभ
मपुत्याहारांते यमिःपमनिपक्तः अनिटरुष्यते मनीषिभिःपउते रनिट्कथितः पश्चाद्वि
हितीयःरमिःरमक्रोउ यान्ततीयः मतिःमनस्तानेचतुर्थोनमिःनमःप्रक्रुत्वपविनेमे

णाकिस्तुकांतेष्टतिरेउकरुष्यते षसिस्त्रलांतेपुवसिःप्रसारिणीरभिस्त्रभांतेषपं
मैथुनेयभिस्लनस्तनीयोलभिरेवनेतरे उयसिभंमांतेषनिडेकरुष्यतेरमिर्दिवार
ववियदतेमतिःनमिस्त्रतुर्थोहनिरेवपंचमोगमिस्तषष्टः प्रतिषेधवाविनाय
हिहिंइहिमेहतिराहतिर्वाहिनेहिलषष्ठोरहतिलप्यालिहिः रमेनिटोष्टविहमक्त
स्तणापागणेवुहानाः प्रविभज्यकीर्तिताः ५

वहतिः हविः हनहिंसायांत्वोपमः षष्टःगमिःगमस्तगतोहिहिः हिहउपचपेदुहिःदुह
प्रपूरणेमहतिःमिहसेचनेरोहतिः रुहवीजजन्मनिप्राडुर्भावेववहिःवहप्रापणेषष्टः
नहिःनहवंधनेरहतिः रहमस्रीकरणेत्यालिहिःलिहआस्वादनेरमेयघोअनिटः
काथिताःकथंभूतामुक्तसपायाः मुक्तसेटहोयेभ्यस्ते ५ ॥ ॥ ॥ ॥ १

द्विषिमिति पुराणगाः पाठेषु धातुपाठेषु पठ्यमानानां णकारान्तानां गणेषु दर्शितवान् इटः पठेतिषु ति
णन्तन ७ टिषु अतिसर्जनेट शिरप्रेन्तणं टं पाटनेऽस्य णोमृसिम पाश्रामपांनेस्या स्व पांनेति
पि रूप्याहिंसायां कृपायाऽस्या क्रोशेऽस्याह्णने संट नेच अश्रमविपाविपाप्रवेपानेलिपिलिपायां
ल्मी भावेट रूपिरिनिरूपि णवर्णनाय संसिद्धातुपस प्रहारेवपवेयने मार्धि संसिद्धा कृपक्रोपे
लपतुभत्तापो शुह्रु शुद्धेतु धञ्जवगमने व्यापतां नेट मेनु धातो ताः पक्षो णतः ट णाऽस्य निटः म
ताज्ञाताः ततः परसिध्यतिरेव एकार णाः विधुगत्याम् अनिटः ऊनेरन ग पिबिमितिपिव हिंसायो

द्वि पिंड पिंर पिम यो मृ पिं स्मृ मिरि पिं रूपि क्रोपा निमष्टमं विपि लिपिं च पांनानानि
टः पुराणगाः पठे निपाठेषु टं पावेनेनतपान ६ रुधिः मतपि पुधि वेधसाय यः क्रुपिल्लपी गृ
द्धा निवुध्यनी व्याधिः इमेनु धातोनाट पाचा निटो मनासतः परसिद्धातिरेवनेनतेर ७ पिषिपिषि
शुष्यतिश्च ध्यति विषिं विषिं श्लिषिं तु ष्यतिड् ष्यतिद्विषिंड् मानट शोवोपटि शंस्यनिटि
पोगणेपु षां तानन्त षिकतीत याट नपिंतपिंचापि मण्यो वपिस्वपिं लिपिं लपिं ॥ ॥

पिपसंतू ऐं शुष पोके पुष पुष्टो त्विषदीप्तौ श्लिष आलिंगने विज्ञ्वा प्रोतु षतष्टो दृषवै
कल्पे हृषश्चाप्रीतौ ऋमानषकारान्तानान् धातुगणोष्ट निष्ट्वविधोरपौवउपदिशन्तिन पानेन
पूर्कं रणाक्षविलेषणे कषञ्चाकर्षणे ८ नपिमिति नपुसंनापे तिपुगतौ चपुनः आ१
प्लुव्याप्तौ सृवप्वीजनंतनुसंतानेन षोवान् २ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

जिष्टपपायेनेलिपउपदेहेलप अदर्पीनेत्वपग्रीणेतुहृ पह्रूषविमोचनयोः मृजुव्यामि
नीचेनस्वरेणअनुदात्तेनउज्झ्यमानेनशप अक्रोशउपात्वभेचह्रुपलिपप्रेरण
रतिव्रयादपायात्तान्पकारान्तान अनिटः प्रतीहिजानीहि अदमितिअदमत्तलोह
दृपुरीबोत्सर्गस्कंदिरगातिशाषणयोः भिदिरविदारणे छिदिरद्वेधीकरणेतुदिरव्य
संवृणिनेपाङ्कुपानेनषक्लु विपारणेगन्यवसावनेषुजिष्विदागात्रप्रक्षरणेपटगतौ वि

दणुतिहृ प्रतीमर्पिं स्वरेणनीचेनपापिंत्तिपिंप्रलीहि पोनागणितोस्त्रपादपाः ९
अदिंहृदिंस्कंदिंभिदिंछिदिंतुदीन्पादिंसदिंखिद्युजियद्यतीखिदिंनुदिंविद्यतिविंतर
ध्यपिप्रतीहिदांतान्नदपा३चयंचानिटः९ पचिंवचिंविचिंरिचिंरंजिंपृच्छतीनिजिंसिं
विभजिंभंजिंभृज्जिंनोद्युत्यजिंयजिंयुजिंरुजिंसंजिंमज्जतीनभुजिंस्वजिंसृजिंविजिं

द्विरदैन्यनुदप्रेरणेनुदव्यथनेविदृसत्तायांविद्लृलाभेरतिदांतानकारान्तान अनिटःपं
चदशप्रतीहिजानीहि ९ पचिमिति डुपचष्पाकेवचपरिभाषणेविचिरपृथग्भावेरि
चिरविरेचनेरंजेगमभ्रच्छतीप्सायांनिजिरशौचपोषणयोः विचिरमस्तुमाद्वणेभजसे
वायांभज्ज आमर्दनेभृस्त्रपाकेत्युजवयोहानौ युजिरयोगेविजिरपृथग्भावेरुजभंगेषर
गसंगेषमस्जशुद्धौभुजपालनाभ्यवहारयोः भजकौटिल्येषजपरिष्वंजेसृजसर्गेयजदे
वपूजासंगतिकरणदानेषु चपुनः इमान् अनिटः प्रतीहि जानीहि २२ ॥ ॥